

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

DÖRDÜNCÜ DAİRE

GÜLŞEN VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE (Başvuru no. 54902/00)

KARAR

STRAZBURG

3 Mayıs 2007

Söz konusu karar AİHS'nin 44§2. maddesi uyarınca kesinlik kazanacaktır. Ancak ,şekle ilişkin değişiklik yapılabilir.

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, yedi Türk vatandaşı Bedaettin Bahattin Gülşen, Hüsnü Aksoy, Aziz Yıldırım, Aykut Kocaman, Kamil Dağlı, Ahmet Güzel ve Sinan Erbil'in ("başvuranlar"), 6 Ocak 2000 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurudur (başvuru no. 54902/00).

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuranlar, sırasıyla 1927, 1947, 1952, 1965 ve 1950 doğumludur ve Kocaeli ve İstanbul'da yaşamaktadır.

1996 senesinde Kocaeli İl Özel İdare Müdürlüğü, başvuranlara ait parselleri kamulaştırmıştır. Birlikçi komitesi, parsellerin değerini tespit etmiş ve ilgili meblağ başvuranlara ödenmiştir.

Başvuranların tazminatın artırılmasına ilişkin taleplerini müteakiben 9 Ekim ve 16 Ekim 1998'de Gebze İlk Derece Mahkemesi başvuranların her birine ek tazminat yanında mahkeme kararının verildiği tarihte uygulanan oran üzerinden faiz ödemiştir.

HUKUK

I. AİHS'YE EK 1 NO.LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, yetkili makamların kendilerine ek tazminat ödemede geciktiği ve Türkiye'de yıllık enflasyon oranının oldukça yüksek olduğu bir vakitte, kendilerine yeterli olmayacak bir faiz ödendiği hususunda şikayette bulunmuştur. Şikayetlerini, 1 No.lu Protokol'ün ilgili kısmı aşağıda kaydedilen 1. maddesine dayandırmıştır:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir."

A. Kabul edilebilirlik

Hükümet, başvuranların Ceza Kanunu'nun 105. maddesi uyarınca kullanabilecekleri iç hukuk yolunu kullanmamaları nedeniyle AİHS'nin 35. maddesi gereğince iç hukuk yollarını tüketmemiş olduklarını ileri sürmüştür. Söz konusu madde uyarınca, uğradıkları kaybın gecikme faizi miktarından fazla olduğunu kanıtlayabilselerdi, ek tazminatın ödenmesindeki gecikme nedeniyle uğradıkları kayıplar için tazminat almaya hak kazanırlardı.

AİHM, *Aka/Türkiye* davasında benzer bir ilk itirazı reddetmiş olduğunu gözlemlemektedir (sayfa 2678-79, §§ 34-37). Söz konusu davada farklı bir tutum sergilemek için neden görememekte ve bu sebeple Hükümet'in itirazını reddetmektedir.

İçtihatında tespit ettiği ilkeler ve huzurunda sunulan deliller ışığında başvurunun, esasları hususunda incelenmeyi gerektirdiğini ve kabul edilmez olduğu sonucuna varmak için

gerekçe bulunmadığına karar vermektedir. Bu nedenle başvurunun kabuledilebilir olduğu sonucuna varılmalıdır.

B. Esaslar

AİHM, mevcut davada ortaya çıkan meselelere benzer meselelerin incelendiği bir çok davada 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (bkz. *Aka*, sayfa 2682, §§ 50-51).

Hükümet tarafından sunulan olayları ve iddiaları değerlendiren AİHM, önceki davalarda vardığı sonuçlardan farklı bir sonuca varması için gerekçe bulunmadığı kanısındadır. Yerel mahkemelerce ödenmesine karar verilen ek tazminatın ödenmesindeki gecikmenin, kamulaştırmadan sorumlu makama atfedilebileceği ve mülk sahiplerinin, kamulaştırılan toprağa ek zarara uğramalarına neden olduğu kanısındadır. Söz konusu gecikme ve dava işlemlerinin uzunluğunun sonucu olarak, AİHM başvuruların kamu yararı talepleri ve mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı arasında korunması gereken adil dengeyi bozan kişisel ve haddinden fazla bir yükün altında kalmış olduğuna karar vermiştir.

Sonuç olarak, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi aşağıda kaydedilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuranların herbiri, maddi zarar için tazminat talep etmiştir. Özellikle:

- Bedaettin Bahattin Gülşen 263,086 Amerikan Doları;
- Sinan Erbil 227,568 Amerikan Doları;
- Hüsnü Aksoy 227, 568 Amerikan Doları;
- Kamil Dağlı ve Ahmet Güzel 1,492,092 Amerikan Doları;
- Aziz Yıldırım 15/488 no.lu parsel için 1,556,628 ve 15/461 no.lu parsel için 1,001,053 Amerikan Doları;
- Aykut Kocaman 13/429 no.lu parsel için 791,678 ve 13/482 no.lu parsel için 871,864 Amerikan Doları talep etmiştir.

Başvuranlar, manevi zarar için tazminat talebinde bulunmamıştır.

Hükümet, başvuruların taleplerinin aşırı olduğunu belirtmiştir.

Aka kararında kullandığı hesaplama metodunu kullanan ve ilgili ekonomik veriyi gözönüne alan AİHM, başvurulara maddi zarar için aşağıda kaydedilen meblağların ödenmesine karar vermiştir:

- Bedaettin Gülşen'e 27,200 Euro;

- Sinan Erbil'e 21,650 Euro;
- Hüsni Aksoy'a 21,650 Euro;
- Kamil Dağlı ve Ahmet Güzel'e 111,650 Euro;
- Aziz Yıldırım'a (iki parsel için toplam) 209,500 Euro;
- Aykut Kocaman'a (iki parsel için toplam) 141,650 Euro.

B. Mahkeme Masrafları

Başvuranlar, mahkeme masrafları için tazminat talep etmemiştir.

C. Gecikme Faizi

AIHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU NEDENLERLE, AIHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AIHS'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna;
3. (a) sorumlu Devletin başvurana, kararın AIHS'nin 44 § 2. maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, kararın verildiği tarihte uygulanan oran üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere, aşağıda kaydedilen miktarları ve her türlü vergi ile damga ve gümrük vergilerini ödemesi gerektiğine:
 - (i) Bedaettin Bahattin Gülşen'e 27,200 Euro;
 - (ii) Sinan Erbil'e 21,650 Euro;
 - (iii) Hüsni Aksoy'a 21,650 Euro;
 - (iv) Kamil Dağlı ve Ahmet Güzel'e 111,650 Euro;
 - (v) Aziz Yıldırım'a 209,500 Euro; ve
 - (vi) Aykut Kocaman'a 141,650 Euro.
- (b) Yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna *karar vermiş,*
4. Başvuranların adil tazmin taleplerinin kalan kısmını *reddetmiştir.*

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 3 Mayıs 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

